

СЕКЦІЯ 3. МЕНЕДЖМЕНТ
SECTION 3. MANAGEMENT

УДК 005.8:330.341.1

JEL Classification: M14, O32, D91

DOI: <https://doi.org/10.64076/eecsr250720.02>

Васильєва Н. Б.,

канд. екон. наук, доцент,
Український католицький
університет, м. Львів

**ІННОВАЦІЙНЕ ЛІДЕРСТВО В УМОВАХ
СТАЛОГО БІЗНЕСУ: ПОДОЛАННЯ МІЖЦІННІСНИХ
КОНФЛІКТІВ ЧЕРЕЗ ЦИФРОВУ ТРАНСФОРМАЦІЮ**

Анотація. У статті досліджується роль інноваційного лідерства в контексті сталого розвитку бізнесу, з акцентом на управління міжціннісними конфліктами, що виникають між економічними, соціальними та екологічними пріоритетами. Аналізу піддаються сучасні підходи до розподіленого лідерства, застосування цифрових технологій (штучний інтелект, blockchain, IoT) та мультиакторної взаємодії як засобів підвищення гнучкості організацій і синтезу цінностей. Наведено практичні кейси, зокрема реалізацію концепції "smart city", що демонструють ефективність інтеграції інноваційних управлінських моделей та цифрових рішень для забезпечення довгострокової стійкості підприємств.

Ключові слова: інноваційне лідерство, сталий розвиток, міжціннісні конфлікти, цифрова трансформація, штучний інтелект, blockchain, розподілене лідерство, smart city, мультиакторна взаємодія.

Вступ. Сучасний бізнес-середовище характеризується стрімкими трансформаціями, які обумовлені не лише глобальними економічними, політичними та технологічними змінами, але й виникненням нових управлінських парадигм. Однією з ключових проблем сучасного менеджменту є інтеграція інноваційних підходів до лідерства з необхідністю досягнення сталості діяльності підприємств. Зростає актуальність дослідження міжціннісних конфліктів, які можуть виникати на стику економічних, соціальних та екологічних інтересів компаній у період цифровізації економіки та суспільства.

У даній статті аналізуються особливості інноваційного лідерства в контексті сталого бізнесу, а також розглядається феномен міжціннісного конфлікту як один із викликів для сучасних менеджерів. Основна увага приділяється емпіричним дослідженням і практичним прикладам, зокрема з урахуванням досвіду впровадження концепцій "smart city" і використання цифрових технологій, що дозволяють вирішувати конфлікти між різними групами цінностей.

Ця стаття має на меті:

- окреслити основні характеристики інноваційного лідерства та його роль у створенні додаткової цінності для компаній;
- висвітлити природу міжціннісних конфліктів у сталому бізнесі;
- проаналізувати, як цифрові технології, зокрема штучний інтелект та blockchain, можуть забезпечити синергію між різними системами цінностей;
- запропонувати практичні рекомендації для менеджерів та лідерів щодо подолання внутрішніх конфліктів та впровадження інноваційних управлінських практик.

2. Огляд літератури

2.1. Теоретичні аспекти публічної цінності та багаторівневого впливу

Сучасні теорії публічної цінності вимагають адаптації традиційних моделей із урахуванням мультиакторної взаємодії. Класична стратегічна трикутна модель, орієнтована на публічного менеджера, стикається з викликами, коли до створення цінності долучаються приватний, добровільний та неформальний сектори. Розвиток теорії відбувається через включення практичних аспектів взаємодії багатьох акторів, а також вивчення політичних, стратегічних і організаційних рішень.

2.2. Інноваційне лідерство в цифрову епоху

Інноваційне лідерство базується на адаптивності, гнучкості структур і здатності вести організацію через кризи. Лідери цифрової епохи поєднують технологічну майстерність з управлінським досвідом, що сприяє сталості бізнесу. Застосування штучного інтелекту, аналітичних платформ та інших цифрових рішень є ключовим для довгострокової конкурентної переваги.

2.3. Міжціннісні конфлікти у сталому бізнесі

У сталому бізнесі виникають міжціннісні конфлікти через невідповідність економічних, соціальних і екологічних пріоритетів та їх неоднозначне трактування на різних рівнях. Згідно з дизайнерською логікою, окремі цінності можуть суперечити, але їх інтеграція відкриває нові шляхи взаємозбагачення і розвитку.

2.4. Технологічні аспекти: цифрова трансформація, AI та blockchain

В літературі виділяють вплив цифрових технологій на управління. Штучний інтелект може посилити або ослабити зв'язок між інноваційним лідерством і сталим розвитком, залежно від рівня інтеграції. Технологія blockchain застосовується у концепції "smart city", підвищуючи прозорість та ефективність управління.

3. Методологія дослідження

Дослідження базується на аналізі академічних публікацій, кейс-стадій і практичних прикладів впровадження інноваційних технологій у бізнес. Основою є емпіричні дані про адаптацію стратегічної моделі та вплив цифрового лідерства на ефективність.

Використані підходи: кількісний аналіз статистики, що підтверджує вплив цифрових технологій на економічну, соціальну та екологічну ефективність; якісний аналіз кейсів інноваційного лідерства під час криз (COVID-19); порівняльний аналіз традиційних і цифрових моделей управління.

Основні відмінності між традиційним та цифровим лідерством: централізоване проти децентралізованого прийняття рішень; мінімальне проти активного застосування AI, blockchain, IoT; повільна бюрократична проти швидкої адаптивної реакції; традиційні засоби зв'язку проти цифрових платформ; централізований контроль ризиків проти розподілу через аналітику; короткостроковий фокус проти довгострокової сталості.

4. Роль інноваційного лідерства в сталому бізнесі

Інноваційне лідерство сприяє гнучкості структур і розподіленому прийняттю рішень, що допомагає адаптуватися до змін і управляти ризиками. Це дозволяє створювати додаткову публічну цінність через кооперацію багатьох акторів, адаптуючи стратегічну модель для гнучкого реагування на виклики.

5. Міжціннісні конфлікти: теоретичний аналіз

Конфлікти виникають через суперечність економічних, соціальних та екологічних цінностей, наприклад, між прибутковістю і екологією. Сучасне управління вимагає участі численних суб'єктів – держави, бізнесу, суспільства – для ко-продукції рішень. Конфлікти можна трансформувати у синергію через інтеграцію різних цінностей та демократичне врядування.

6. Цифровізація як каталізатор трансформації

Ключові технології: AI – автоматизація і прогнозування; blockchain – прозорість і безпека; IoT – моніторинг ресурсів. AI посилює управлінські процеси, допомагаючи формувати стратегії для подолання міжціннісних конфліктів, але потребує інтеграції з людським досвідом.

7. Практичні приклади

Пандемія COVID-19 показала, що розподілене лідерство та гнучкі структури допомагають підтримувати ефективність у кризах і стимулюють цифрову трансформацію. Компанії, що впровадили AI, IoT, blockchain, покращили управління ризиками, адаптивність і прозорість. Концепція "smart city" демонструє, як технології підтримують економічну, екологічну та соціальну сталість через інтегроване управління.

Вирішення міжціннісних конфліктів через цифрові рішення дає змогу поєднати оптимізацію виробництва та зниження екологічного впливу. Підхід "розумного управління" з PDCA забезпечує постійну адаптацію до змін і мінімізує конфлікти цінностей.

8. Обговорення та практичні рекомендації

8.1 Виклики та можливості

Сучасний бізнес має забезпечувати баланс між прибутковістю, соціальною та екологічною відповідальністю. Головні виклики: пріоритети між економікою та цінностями, баланс централізації та гнучких структур, впровадження цифрових технологій.

8.2 Рекомендації для інноваційного лідерства

- Розвивати розподілене лідерство, створюючи умови для участі співробітників і інновацій.
- Інтегрувати AI, blockchain, IoT для оптимізації процесів і комунікацій.
- Включати різних зацікавлених сторін у прийняття рішень для подолання міжціннісних конфліктів.
- Використовувати системи планування і контролю (PDCA) для постійного вдосконалення.
- Орієнтуватись на сталий соціальний та екологічний розвиток як частину стратегії.

8.3 Практичні кейси

Проекти "smart city" демонструють, як цифрові технології та ко-продукція публічної цінності покращують якість життя та знижують соціальну напругу через баланс економічних, соціальних і екологічних пріоритетів.

9. Висновки

Інноваційне лідерство з розподіленою структурою та цифровою інтеграцією є ключем до подолання міжціннісних конфліктів і досягнення сталості. Мультиакторна взаємодія та цифрова трансформація стимулюють інновації й ефективність. Практичні моделі, як "smart city" і PDCA, сприяють постійному вдосконаленню та синергії цінностей.

Успішна трансформація бізнесу залежить від впровадження інноваційних технологій, мультиакторної взаємодії і постійного вдосконалення управлінських процесів. Лідери майбутнього поєднують класичні навички з цифровими рішеннями для конкурентоспроможності у глобальному світі.

Список використаних джерел

1. Kosasih A., Sulaiman E. Цифрова трансформація у сільських регіонах: Відкриття можливостей для сталого економічного зростання та посилення громад // Journal of Sustainable Tourism. — 2024.
2. Li H., Xu J. Вплив цифрового уряду на цифрову трансформацію підприємств з точки зору сталого економічного розвитку міст // Sustainability (MDPI). — 2024.
3. Värzaru A.A., та ін. Цифрова революція, сталий розвиток та державні доходи: Трансверсальний аналіз // Systems, MDPI. — 2023.
4. Pasqualino R., Demartini M., Bagheri F. Цифрова трансформація та інновації, орієнтовані на сталий розвиток: Модель переходу систем // Sustainability, MDPI. — 2021
5. Hussain A., та ін. Цифрова трансформація, інновації та стале зростання // CSSR Journal. — 2022.
6. Dayıoğlu M.A., Turker U. Цифрова трансформація заради сталого майбутнього — Сільське господарство 4.0 // Журнал аграрних наук. — 2021.
7. Alojail M., Khan S.B. Вплив цифрової трансформації на сталий розвиток // Sustainability, MDPI. — 2023.
8. Kwilinski A. Взаємозв'язок між сталим розвитком і цифровою трансформацією: бібліометричний аналіз // Virtual Economics. — 2023.
9. Melnyk L.H., Kubatko O.V., та ін. Цифрові та економічні трансформації для просування сталого розвитку: кейс країн ОЕСР // Сумський державний університет. — 2021.
10. Safi A., Kchouri B., та ін. Подолання зеленого розриву: чи впливають зелений фінанс та цифрова трансформація на сталий розвиток? // Energy Economics, Elsevier. — 2024.

